

[Aksel Larsen.]

på det, fordi det forekommer mig, at grundloven her ikke siger noget absolut klart, og i det oprindelige udkast til ombudsmandslov stod der heller ikke noget om, at dommerens embedsførelse ikke kunne inddrages under ombudsmandens virksomhed; dette blev specielt indføjet under behandlingen her i tinget, første gang vi havde ombudsmandsloven til behandling — det var, før den nye grundlov var trådt i kraft; da føjede man det ganske specielt ind, og det kan man kun have gjort, fordi man var af den opfattelse, at hvis det ikke stod i selve ombudsmandsloven, kunne der være tvivl om afgrænsningen af ombudsmandens beføjelser på dette felt. Endelig står der udtrykkeligt i ombudsmandsloven, at ombudsmanden kan beskæftige sig med alle personer, der er ansat i statens tjeneste, og her er ingen begrænsning ud over en henvisning til den nævnte sætning i § 1 i ombudsmandsloven.

Nu kan man sige: ja men ombudsmanden kan ikke beskæftige sig med de afsagte domme. Nej, det tror jeg heller ikke at ombudsmanden kan; men jeg tror, at vi alligevel savner en mere uvildig og uafhængig instans, end vi har, til at beskæftige sig med domstolenes og dommerens forhold og virksomhed i det hele taget. Det kommer ikke på nogen måde til at antaste domstolenes uafhængighed, for der står udtrykkeligt i grundloven, at ingen dommer kan afsættes uden ved dom — altså af sine kolleger — og at ingen dommer kan forflyttes imod sin vilje. Der er dommerne beskyttet; men spørgsmålet er: hvem skal gribe ind over for en dommer? Hvilke muligheder gives der for, at klageretten kan gribe ind over for en dommer? De er jo ikke ubegrænsede. Og hvem har påtaleret over for dommerne, både hvad angår deres embedsførelse, og hvad angår forhold, som ikke direkte henhører under deres embedsførelse? Ja, det er muligt, at det er præsidenterne for de respektive retter, og det er muligt, at det er justitsministeren.

Men her vil jeg have lov til at sige, at det er jo desværre her i landet sådan, at vi ikke har fået adskilt anklagemyndigheden og politimyndigheden på den ene side fra domsmyndigheden på den anden side. Det hører alt sammen under det samme mini-

sterium, og det er nu engang sådan, at de fleste dommere kommer fra anklagemyndigheden og udnævnes af det justitsministerium, som også har med politi- og anklagemyndigheden at gøre. Hvis vi skulle have en virkelig uafhængig retspleje, som befolkningen kunne nære fuld tillid til, måtte den også være uafhængig af anklagemyndigheden og det ministerium, der har med anklagemyndigheden at gøre; så måtte vi, hvis jeg må udtrykke mig lidt populært, have et ministerium, der syslede med politi- og anklagevæsen, og et justitsministerium, der havde med dommerne og retsplejen at gøre. Det ville være et uhyre fremskridt, hvis vi fik en sådan deling, men det har vi ikke, og det giver grund til at rejse spørgsmålet, om man kan føle sig betrygget med hensyn til muligheden for at påtale uheldig eller urimelig adfærd af en dommer, det være sig, når han optræder på embeds vegne eller ikke optræder på embeds vegne.

Det sidste spørgsmål har vi jo haft lejlighed til at diskutere i anledning af en bekendt landsdommers optræden uden for embedet, og jeg finder ikke, at denne sag kan være klaret med, at vedkommende har fået en tilkendegivelse fra retspræsidenten. Jeg finder, at her burde virkelig rejses det spørgsmål, om den pågældende er kompetent til at være dommer, når han er i stand til at optræde, som han har gjort. Nok er jeg inde i mange juridiske forhold, men jeg er ikke helt klar over, hvem det påhviler i givet fald at rejse en sådan sag; jeg ved ikke, om det er den højtærede justitsminister, der skal gøre det, men jeg ved, at det ville egentlig være heldigt, hvis der var en så uafhængig instans som ombudsmanden, der i sådanne tilfælde kunne sige: her er der sket noget, som vil give mange berettiget tvivl om vedkommende dommers personlige kompetence til at fungere som uvildig dommer i retssager, og derfor må vi have dette spørgsmål afgjort ved, at det forelægges en domstol.

Ja, jeg har sagt dette, fordi jeg synes, at man gennem dette eksempel har fået illustreret, at det kunne være ønskeligt, at ombudsmandens beføjelser blev udvidet også i denne retning, og jeg henstiller dette til overvejelse inden for den tidsfrist, der nu gives, inden ombudsmandsloven skal til revision.